

Postanowienie z dnia 22 lipca 2010 r.

III SW 170/10

Interpretacja Państwowej Komisji Wyborczej przewidująca możliwość dopuszczenia do głosowania na podstawie niespełniającego wymagań zaświadczenia o prawie do głosowania jest sprzeczna z art. 29 ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (jednolity tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 72, poz. 467 ze zm.) w związku z § 14 ust. 4 i 5 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 sierpnia 2000 r. w sprawie spisu wyborców oraz wydawania zaświadczeń o prawie do głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 72, poz. 849 ze zm.).

Przewodniczący SSN Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Zbigniew Hajn, Józef Iwulski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 22 lipca 2010 r., na posiedzeniu niejawnym sprawy z protestu Ewy S. przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

p o s t a n o w i ł:

wyrazić opinię, że zarzut protestu dotyczący naruszenia art. 29 ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (jednolity tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 72, poz. 467) oraz § 14 ust. 5 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 sierpnia 2000 r. w sprawie spisu wyborców oraz wydawania zaświadczeń o prawie do głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 72, poz. 849, ze zm.) jest zasadny, lecz naruszenie to nie miało wpływu na wynik wyborów.

U z a s a d n i e n i e

Elżbieta S. wniosła na podstawie art. 72 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej (jednolity tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 72, poz. 467; dalej: ustawa) protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej, zarzucając naruszenie przez Państwową Komisję Wyborczą art. 29 ustawy, a także § 14 ust. 5 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 sierpnia 2000 r. w sprawie spisu wyborców oraz wydawania zaświadczeń o prawie do głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 72, poz. 849, ze zm.), polegające na tym, że Państwowa Komisja Wyborcza w wyjaśnieniu z dnia 4 lipca 2010 r. w sprawie zaświadczeń o prawie do głosowania (ZPOW-603-259/10) dopuściła możliwość posługiwania się podczas głosowania zaświadczeniami, które nie odpowiadają urzędowemu wzorowi takiego zaświadczenia. W wyjaśnieniu tym dopuszczono bowiem możliwość uwzględniania przedkładanych przez wyborców zaświadczeń o prawie do głosowania, także wówczas gdy były one pozbawione pieczęci urzędowej organu sporządzającego spis („w górnym lewym rogu”). W ocenie wnoszącej protest wyjaśnienie PKW pozostaje „w rażącej sprzeczności” z treścią przepisu art. 29 ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej, a także z § 14 ust. 5 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 sierpnia 2000 r.”, a umożliwienie wyborcom posługiwania się zaświadczeniami nieodpowiadającymi urzędowemu wzorowi, stanowi naruszenie przepisów ustawy, które mogło mieć wpływ na wynik wyborów.

Państwowa Komisja Wyborcza wyraziła stanowisko, że zarzut protestu jest bezzasadny. Stosownie do tego stanowiska druki zaświadczeń o prawie do głosowania wydawanych przez poszczególne urzędy gmin mogły się różnić między sobą wyglądem, istotne natomiast było, aby zawierały wszystkie elementy określone we wskazanym wzorze. Kwestionowane w proteście wyjaśnienia PKW zostały podjęte w związku z dużą liczbą interwencji wyborców zgłaszających w dniu ponownego głosowania uwagi, że obwodowe komisje wyborcze nie dopuszczają ich do głosowania tylko dlatego, że przedstawiane zaświadczenia o prawie do głosowania w miejscu na pieczęć nagłówkową organu wydającego dokument, zawierają nadruk komputerowy z nazwą tego organu. W ocenie Państwowej Komisji Wyborczej zaświadczenia zawierające taki nadruk spełniają wymogi powołanego przez wnoszącą protest rozporządzenia. Praktyka drukowania nazwy organu w miejsce pieczęci nagłówkowej jest powszechnie stosowana zarówno przez organy administracji państwowej, jak i samorządowej.

PKW wskazała ponadto, że wnosząca protest nie wskazała, że kwestionowane przez nią stanowisko Państwowej Komisji Wyborczej miało wpływ na wynik wyborów, „ani nawet nie uprawdopodobniła, że wpływ taki mieć mogło”, wnosząca protest nie przedstawiła także dowodów.

Prokurator Generalny w swoim stanowisku wniósł o wydanie postanowienia zawierającego opinię, że zarzut protestu jest bezzasadny. Prokurator Generalny podkreślił, że do zadań Państwowej Komisji Wyborczej należy między innymi sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem prawa wyborczego (art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy o wyborze Prezydenta RP) i w ramach tego nadzoru jest ona uprawniona do wydawania wiążących wytycznych i wyjaśnień w zakresie prowadzenia wyborów. Według Prokuratora Generalnego kwestionowane w proteście wyborczym wyjaśnienie Państwowej Komisji Wyborczej było realizacją ustawowego obowiązku i zmierzało do usprawnienia procedur wyborczych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rację ma skarżąca, że zaświadczenie o prawie do głosowania jest określone przepisami prawa wyborczego - art. 29 ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zawierającym upoważnienie dla ministra właściwego do spraw administracji publicznej do określenia w drodze rozporządzenia wzorów i sposobu wydawania zaświadczeń o prawie do głosowania i wydanym na podstawie tego ustawowego upoważnienia rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 sierpnia 2000 r. w sprawie spisu wyborców oraz wydawania zaświadczeń o prawie do głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 72, poz. 849 ze zm.). W § 14 ust. 4 i ust. 5 powołanego rozporządzenia określono wzór zaświadczenia do głosowania w dniu pierwszego głosowania (załącznik nr 4) oraz wzór zaświadczenia o prawie do głosowania w dniu ponownego głosowania (załącznik nr 5).

Nie jest przekonująca argumentacja Państwowej Komisji Wyborczej, że mogły być honorowane zaświadczenia niespełniające wymagań wzoru określonego w przepisach prawa wyborczego byle tylko nie budziła wątpliwości ich autentyczność. Wzór zaświadczenia o prawie do głosowania jest z istoty rzeczy dokumentem ściśle sformalizowanym, w którym wszystkie jego elementy są istotne, w szczególności dotyczy to wymagania zamieszczenia pieczęci nagłówkowej organu sporządzającego spis

wyborców. Budzi wątpliwości dopuszczenie przez PKW do nieprzestrzegania ustalonych we wskazanych aktach prawa wyborczego, elementów formalnych czynności wyborczych. Państwowa Komisja Wyborcza upoważniła komisje obwodowe do badania autentyczności zaświadczeń wydanych niezgodnie z obowiązującym wzorem, chociaż przepisy prawa wyborczego tego nie przewidują. Ponadto nie zostały wskazane środki, które umożliwiłyby komisjom obwodowym weryfikowanie autentyczności zaświadczeń niespełniających wymaganych warunków formalnych.

W związku z powyższym Sąd Najwyższy uznaje, że zarzut naruszenia przez Państwową Komisję Wyborczą wskazanych przepisów jest uzasadniony. Natomiast nie zostało przez wnoszącą protest uprawdopodobnione, że wskazane naruszenie miało wpływ na wynik wyborów. Wnosząca protest nie przedstawiła żadnego faktu ani dowodu, z których można by wyprowadzić usprawiedliwiony wniosek o tym, że w związku z wyjaśnieniem PKW zaistniały jakieś przypadki uwzględnienia przez Komisję Obwodową nieautentycznego zaświadczenia o prawie do głosowania. Skutku takiego nie można byłoby wyprowadzać na zasadzie domniemania faktycznego, tym bardziej że w kwestionowanym wyjaśnieniu PKW dopuszczono wykorzystanie zaświadczenia niespełniającego warunku posiadania pieczęci, „jeżeli nie budzi wątpliwości, że jest to zaświadczenie autentyczne”.

Wobec powyższego Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 75 ust. 1a ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

=====